

I FEEL
SLOVENIA

Destinacija Kras in Brkini
TRAJNOSTNO POROČILO 2022
občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana

Destinacija stopa po poti svoje **Strategije razvoja in trženja turizma destinacije Krasa in Brkinov 2022-2028**. Pripravljena je bila v sodelovanju z vsemi deležniki. V sklopu oblikovanja se je izklesala tudi vizija celotnega razvoja.

Kratkoročna vizija:

Destinacija Kras in Brkini bo ob partnerskem sodelovanju ključnih deležnikov postala destinacija za krajša bivanja s trajnostno usmeritvijo in celoletno ponudbo pristnih doživetij izjemnega nadzemnega in podzemnega sveta.

SPOZNAJTE NAŠE PRAVE BARVE

Dolgoročna vizija:

Destinacija Kras in Brkini bo osredotočena na zahtevnejšega-butičnega turista, ki bo v destinaciji bival več dni in bo spoznaval pristnost destinacije v neposredni sinergiji z lokalnim prebivalstvom.

V njegovem doživetju se bodo prepletale ključne konkurenčne prednosti destinacije (naravna in kulturna dediščina, ki bo povezana z avtentično kulinariko).

MISLIMO IN DELAMO ZELENO

Ker se zavedamo odgovornosti, da zanamcem zapustimo ohranjeno okolje in blaginjo, smo v destinaciji Kras-Brkini pristopili k spodbujanju zelene miselnosti in trajnostnega turizma. Želimo, da obiskovalci, ki prihajajo v našo destinacijo – v mesta in v naše kraško brkinske vasice na podeželju, začutijo naša trajnostna / zelena prizadevanja in se vanje – tudi preko naših spodbud, vključijo.

Aktivnosti destinacije Kras in Brkini

IZOBRAŽEVANJA, USPOSABLJANJA in SPODBUDE

Destinacija je preko projektov: Zelena shema slovenskega turizma, preko projekta Kaštelir (»Prazgodovinska gradišča in etnobotanika za trajnostni turizem in razvoj podeželja – od Krasa do Kvarnerja (preko Brkinov, Čičarije in Istre)« spodbujala turistično gospodarstvo k prehodu v zeleno gospodarstvo ter trajnostno upravljanje z viri. Destinacija je organizirala tematska izobraževanja za prebivalce, turistične vodnike, organizatorje prireditvev, turistična društva, gostince, ponudnike namestitev ter ostale turistične deležnike.

KODEKS ZA TRAJNOSTNO NARAVNANE TURISTIČNE VODNIKE

Namenjen je predvsem lokalnim turističnim vodnikom, ki so navadno prvi in pogosto edini stik obiskovalcev z lokalnim prebivalstvom ter močno vplivajo na ustvarjanje podob in mnenj v destinaciji. S kodeksom vzpostavlja mo profesionalne standarde in skrbimo za dvig kakovosti dela lokalnih turističnih vodnikov.

- Upošteva sodobne trende v turizmu, trajnostno naravnani turizem.
- Predpisuje smernice za delovanje lokalnih turističnih vodnikov.
- Vzpodbuja zeleno usmeritev destinacije Kras in Brkini.
- Upošteva svetovne standarde za turistične vodnike.

Z UVAJANJEM TRAJNOSTNIH MERIL V RAZPISE (programi, projekti, dogodki, gostinska dejavnost), ponudnike spodbujamo k okolju prijaznejšem delovanju.

NAJPOMEMBNEJŠA TRAJNOSTNA USPOSABLJANJA V 2022:

april 2022: Trajnostni razvoj turističnih destinacij in geoparki, izobraževanje za širšo javnost.

april 2022: Soorganizacija izobraževanja s KSG „Dostopni turizem v teoriji in praksi“.

september 2022: Predstavitev koncepta “Kolesarjem prijazni ponudniki” z namenom spodbuditi lokalne ponudnike z dodatno ponudbo za kolesarje.

oktober 2022: Okrogla miza na temo “Razvojne priložnosti, ki jih odpira obnova kulturne dediščine za dobrobit družbenega in ekonomskega okolja”

november 2022: Posvet “Spodbujanje turističnih ponudnikov za razvoj trajnostnih modelov - priložnosti in izzivi trajnostnega razvoja turizma na destinaciji Kras in Brkini

november 2022: Delavnica “Prireditve brez odpadkov” z društvom Ekologi brez meja z namenom predstavitve koncepta zero waste.

TRADICIONALNI/TRAJNOSTNI DOGODKI, FESTIVALI IN AKCIJE 2022

V nadaljevanju je opisanih nekaj večjih dogodkov/festivalov ki se tradicionalno izvajajo na Krasu in Brkinih:

1. Kulturni dogodki v Tinjelovi pečini

Okolju prijazna glasbena prireditev

Tinjelova pečina je naravni kraški amfiteater v osrčju Brkinov. Organizator Občine Hrpelje - Kozina že vrsto let v pečini pripravlja koncerte. Izvaja jih ob soju led lučk, brez ozvočenja. V samo pečino se ni posegalo, uredilo se je samo lesene stopnice na strmem dostopu do vhoda. Organizator želi ohraniti naravno okolje, brez prevelikih posegov, s čimer se strinjajo tudi obiskovalci, ki prihajajo na koncerte. Ne gre za množično prireditev, ampak bolj za butični dogodek z usmerjeno publiko z bolj ekskluzivnim izborom glasbenih izvajalcev, katerim prioriteta ustvarjanja je ohranjanje kulturne dediščine.

2. Festival Gledanica 2022

Oživljanje prazgodovinske kulturne dediščine

Festival Gledanica je dosežek projekta Kaštelir, v katerem so bile kot pridruženi partnerji vključene vse občine v destinaciji. Festival postaja tradicionalen, letos je potekal že 3. leto zapored. Ime je dobil po prazgodovinskem razgledišču na vrhu štanjelskega griča Turn. Prireditev je v celoti posvečena ohranjanju bogate kulturne dediščine s poudarkom na prazgodovinski dediščini.

Pestro celodnevno dogajanje v Štanjelu je tudi tokrat vključevalo več posameznih dogodkov, kot so: tradicionalna delavnica izdelovanja venčkov sv. Ivana, delavnica izdelovanja starodavnih glasbil, vodene ogled zvočne galerije Kamenica, vodeni ogled 'Skozi Štanjel skozi čas', vodeni sprehod po pravljico – doživljajski poti Škratji Kras ter večer narečnega kamišibaja, ki so ta junjski dan v biseru Krasa naredili drugačen in zanimiv. Dan se je zaključil z ocenjevanjem najlepših venčkov sv. Ivana in tradicionalnim obredom raznosa venčkov po vasi, odstranitvijo starih in obešanjem novih.

3. Festival kraška gmajna

Spomladi in jeseni se na Krasu in v Brkinih odvija tradicionalni festival naravoslovnega in dediščinskega turizma. S festivalom želimo vzpodbuditi zanimanje za spoznavanje te izjemne biotske pestrosti in kulturne dediščine, znanstvenega udejstvovanja in ustvarjalnosti saj kraška gmajna velja za eno najstarejših kulturnih krajin in eno izmed vročih točk biotske raznovrstnosti v Evropi in svetu. V sklopu festivala se odvijajo različni tematski pohodi, kreativne delavnice, kulturne prireditve in kulinarčni dogodki.

4. Pomladne barve Krasa in Brkinov

Od 15. aprila do 5. junija smo vabili k aktivni sprostitvi med čudesi narave, potepanju po sledih starodavnih naselij in njihovih zgodbah ter k odkrivanju prvinskih okusov kraških gmajn in brkinskih gričev.

5. Martinovanje na Krasu

Martinovanje na Krasu je tradicionalna prireditev, ki poteka že vrsto let. Na letošnjem Martinovanju, ki se je odvijalo od 5. do 13. novembra 2022, je potekala promocija avtohtone sorte vina in tradicionalne in lokalne kulinarike. Na dogodkih je bila uporabljena zgolj embalaža iz biorazgradljivih materialov, spodbujali smo pitje vode iz pipe oziroma pitnika (Štanjel, Sežana).

6. KrasPass Gourmet

V poletnih mesecih je bila že tretje leto zapored organizirana akcija povezovanja ponudnikov na Krasu in Brkinih z namenom promocije lokalne kulinarike ter naravne in kulturne dediščine. Na destinaciji so se poleg kulinaričnih doživetij odvijale kreativne delavnice povezane s obdelovanjem kamna ter vodeni ogledi čudes narave.

7. Praznik terana in pršuta

Praznik terana in pršuta je osrednji praznik Kraševcev ter vseh ljubiteljev kraške kulinarike in običajev. S svojim bogatim kulturnim, športnim, etnološkim in seveda zabavno-družabnim programom privabi na Kras množico obiskovalcev iz domačih in tujih krajev. Na dogodku lahko okusite sloviti kulinarični posebnosti, kraški pršut in teran, ter spoznate značilno kraško gostoljubje.

TRAJNOSTNA MOBILNOST

Destinacija velik poudarek daje trajnostni mobilnosti.

SISTEM ZA avtomatizirano IZPOSOJO električnih KOLES

V sistem je vključenih 9 postaj, in sicer v Kozini, Rodiku, Komnu, Štanjelu, Pliskovici ter po dve v Sežani in Divači. Registracija in nakup paketa za uporabo koles je mogoče opraviti v TIC-ih upravnih središč ali prek mobilne aplikacije mobiln.si. Registracija je brezplačna; za letni paket je potrebno odšteti 25 €, za dnevni pa 5 €. Uporabnikom je na voljo 12 navadnih in 33 električnih koles.

Izposoji koles se v posluhu za aktivno življenje domačinov in obiskovalcev ter z namenom BITI BLIŽE NARAVI, pridružuje ker nekaj ponudnikov izposoje koles (električnih ali navadnih):

- Astraea tours,
- Kobilarna Lipica,
- Admiral Kozina,
- Mitski park Rodik,
- Rent a bike Mitja Furlan s. p.,
- Mathitech bike Center Sežana,
- Core riding, AP Aljoša Pirjevec,
- Park Škocjanske jame,
- MG Šport s. p. ter podjetje
- SloActive d. o. o., ki nudi tudi vodenje za kolesarje.

Z organiziranim avtobusom na prireditve

Organizatorji dogodkov v destinaciji so pričeli s ponudbo urejene avtobusne povezave med naselji do kraja dogodka. Koriščenje avtobusnega prevoza je bilo brezplačno in dostopno za večino krajev v okolici samega dogodka. Obiskovalci prireditev kot Občinski praznik Občine Hrpelje - Kozina, Martinovanje na Krasu, poletna opasila v Rodiku in Prešnici so ponudbo pridoma izkoristili in izrazili željo po ponovni organizaciji povezovalne priložnostne avtobusne povezave.

Tabela ekonomskih kazalnikov

	NAZIV KAZALNIKA	VREDNOST KAZALNIKA				CILJ	
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	% zavarovane narave v površini destinacije						
	Občina Divača	48	48	48	48	48	48
	Občina Hrpelje - Kozina	53	53	53	53	53	53
	Občina Komen	82	82	82	82	82	82
	Občina Sežana	98	98	98	98	98	98
2	% odplak, očiščenih do sekundarne stopnje	53	53	53	53	53	60
3	% trdnih odpadkov, ki so ločeno zbrani za predelavo	69	69	69	69	72	74
4	število mest za izposojajo koles	5	15	15	19	19	19
5	število koles za izposojajo	30	98	98	118	118	118
6	število muzejev	17	17	20	22	22	23
7	število znakov Slovenia Green Accomodation	1	1	4	7	9	11
8	število znakov Slovenia Green Travel Agency	0	0	0	0	0	1
9	število znakov Slovenia Green Cuisine	0	0	4	7	8	9
10	število znakov Slovenia Green Attraction	0	0	0	1	1	2
11	število znakov Slovenia Green Park	0	1	1	1	1	1
12	število znakov Slovenia Green Beach	0	0	0	0	0	0
13	število mesecev, v katerih pripotuje 80 % ljudi	9	9	9	9	9	9
14	Ekonomski kazalci v gostinstvu Kras in Brkini	9	9	9	9	9	9
	Število zaposlenih	490	502	459	n.p. *	505	530
	Dodana vrednost	13.663.879	10.762.650	12.133.635	n.p. *	13.346.990	14.014.340
	Prihodki	37.899.637	28.112.584	29.909.235	n.p. *	32.900.159	34.545.167
	Število podjetij	459	505	550	n.p. *	605	635

* podatki bodo razpoložljivi na Ajpesu spomladi, po oddaji letnih poročil poslovnih subjektov

DRUŽBENA ODGOVORNOST, SKRB ZA LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI

V okviru zagotavljanja boljše dostopnosti so bile izvedene aktivnosti:

- **Invalidom prijazni dostopi** so v urbanih centrih urejeni v večini javnih objektov za urejanje osnovnih življenjskih storitev, prav tako pločniki. Občina Komen je dodatno nabavila električno vozilo z namenom olajšanja dostopa gibalno oviranim osebam v stari del Štanjela. ORA Krasa in Brkinov je prevzela od občine Komen v upravljanje električno vozilo z namenom olajšanja dostopa gibalno oviranim osebam v stari del Štanjela in je za njih brezplačno.

- **Defibrilatorji** imajo v destinaciji posebno mesto in s tem posebno pozornost vseh vključenih občinskih uprav. Postavljenih je več kot 30 defibrilatorjev na različnih lokacijah – upravne stavbe, turistični objekti, kot Center za obiskovalce Mitski park.

- **Prilagojeno vodenje za osebe z motnjami v duševnem razvoju – Dom na Krasu**

- **Vodenje po muzejih, zbirkah, centrih.. v slovenskem znakovnem jeziku** (po predhodni najavi).

- V Centru za obiskovalce Mitskega parka so pripravili celotno gradivo razstave, ki je v centru, z naslovom »Mitske in druge resničnosti« tudi v braillovi pisavi. Tako si tudi slepi in slabovidni lahko preberejo zgodbe Mitskega parka in vso vsebino razstave.

- V kraških trgovinadah, s katerimi upravlja ORA Krasa in Brkinov, so na voljo izdelki Socialno-varstvenega centra - Doma na Krasu in Društva Vezi.

BUTIČEN IN TRAJNOSTNI KRAS in BRKINI

Prvinska narava Krasa in Brkinov ponuja neskončne priložnosti za sprostitev in raziskovanje. Edinstvene znamenitosti se vtisnejo v spomin. Na Krasu so lahko obiskovalci aktivni in zelo radovedni, lahko pa le uživajo mir in tišino oz. zgoj glasove, ki nam jih ponuja narava.

Povsod obiskovalce spremlja pristno kraško gostoljubje. To lahko posebej začutijo v številnih majhnih Kraških in Brkinskih vasicah, ki so zaščitene kot kulturni spomeniki.

Informacije in opise doživetij na Krasu in v Brkinih lahko obiskovalci dobijo na spletni strani www.visitkras.info.

Ker se zavedamo odgovornosti, da zanamcem prepustimo ohranjeno okolje in blaginjo, smo v destinaciji Kras in Brkini pristopili k spodbujanju zelene miselnosti in zelenega turizma. Želimo, da turisti, ki prihajajo v našo destinacijo – v mesta in v naše kraško brkinske vasice na podeželju, začutijo naša trajnostna prizadevanja in se vanje vključijo.

Vzpostavitev certificiranega sistema upravljanja z vplivi na okolje in pridobitev katerega od mednarodno priznanih okoljskih znakov je najučinkovitejši mehanizem, s katerim lahko turistični ponudniki svojo trajnostno naravnost sporočajo obiskovalcem, partnerjem in skupnosti ter obenem krepijo lastno zavezanost.

Okoljevarstvena zagotovila dajejo občutek ugodja – predpostavljajo zdrava bivališča, zdravo prehrano in zdravo okolje za turiste in zaposlene.

PONOSNI SMO NA NAŠE TURISTIČNE PONUDNIKE S TRAJNOSTNIMI ZNAKI

Destinacija spodbuja ponudnike k trajnostnemu poslovanju in pridobivanju trajnostnih znakov - preko delavnic, subvencij in s promocijo.

Hotel st. Daniel, Hruševica

Gostišče Risnik s prenočišči

Bistro Grad Štanjel

Gostilna Mahorčič, Rodik

Mladinski hostel Pliskovica

Špacapanova hiša Komen

Grad Štanjel

Hiša Krasna

Hiša posebne sorte

Tmbin's barn

Park
Škocjanske
jame

SODELOVANJE S PONUDNIKI - POVEZOVANJE IN PROMOCIJA

Sprva štiri občine – danes ena destinacija Kras in Brkini in turistična organizacija ORA Krasa in Brkinov d. o. o., ki povezuje ponudnike brez administrativnih meja! Kras in Brkini v celoviti atraktivni ponudbi dobrot in doživetij. Dobro poznavanje, sodelovanje in soustvarjanje ter trženje turističnih produktov in storitev je ključnega pomena za dvig prepoznavnosti. Letos je KrasPass Gourmet mreža že tretje leto zapored povezala čez 30 turističnih ponudnikov iz Krasa in Brkinov, z namenom večje prepoznavnosti in da obiskovalcem omogoči, da vsak dan v tednu odkrivajo edinstvenost Krasa in Brkinov skozi kulinariko, vino, kreativne delavnice kamna in vodene ogledne čudes narave.

SKRB ZA KULTURNO DEDIŠČINO

Destinacija Kras in Brkini ima bogato kulturno dediščino, na katero je ponosna. Pri tem aktivno sodeluje s pristojnim Zavodom za varstvo kulturne dediščine – enota NG ter muzeji – v Novi Gorici in Kopru. Destinacija stanje, avtentičnost in estetski videz kulturne dediščine, kot so znamenitosti in grajena dediščina, tipična ali tradicionalna arhitektura, dizajn naselij, kulturni utrip, urbani razgledi in arheološka najdišča ohranja v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi standardi. Skozi številne projekte, ki so posebej intenzivno odvijajo v zadnjih 5 letih kulturno dediščino varuje in jo ohranja ter jo vključuje v atraktivne in nove turistične produkte. Pri tem sodeluje s prebivalstvom in lokalnimi organizacijami.

Ena od zadnjih aktivnosti je vzpostavitev čezmejnega Konzorcija kaštelirjev z imenom: „Dežela prazgodovinskih gradišč - kaštelirjev, ki deluje na območju Slovenije, Hrvaške in Italije. Temeljni cilj je ohranitev in oživljanje dediščine gradišč, kot posebnega tipa naselbine ter skrb za njeno prepoznavnost.

Nekatere od enot kulturne dediščine (EŠD-ji) imajo več režimov varovanja (Pravni režimi varstva kulturne dediščine (eVrD), Register nepremične kulturne dediščine (Rkd), Ministrstvo za kulturo, Lokalni spomeniki – občinski odloki ter več nivojev varovanja - nacionalni, lokalni).

Destinacija Kras in Brkini uvršča ohranjanje dediščine med prioritete usmeritve razvoja turizma. Umeščamo jo v trajnostne oblike ponudbe, kot so tematske poti v naravi, speljane ob znamenjih preteklosti. S pomočjo nepovratnih sredstev preko evropskih projektov skrbimo, da je naša pot v prihodnost trdna, tudi zaradi spoštljivega odnosa do naše preteklosti.

Poleg nepremične in premične kulturne dediščine je destinacija posebej ponosna na svojo nesnovno dediščino. Destinacija nesnovno dediščino ceni in jo ohranja na različne načine – preko spodbujanja in financiranja društev in aktivnosti, sodelovanja pri raziskovanju le te, sofinanciranja izdaje raznih knjig in drugih virov, ki služijo proučevanju, seznanjanju, ohranjanju te dediščine, z registracijo le te v posebnih registrih in seveda tudi preko številnih usposabljanj, delavnic, tradicionalnih in trajnostnih prireditev, dogodkov, festivalov ter preko lokalne gastronomije. V destinaciji se posebej izpostavlja promovira dediščino, ki je vpisana v register nesnovne dediščine:

1. Spletanje cvetličnih venčkov Sv. Ivana, ki se na kresni večer obesijo na vrata vseh domov v starem delu Štanjela in bližnji okolici. Vpis : 2-00020: Spletanje venčkov sv. Ivana

2. Veščina suhozidne gradnje, znanje in tehnike / Art of dry stone walling, knowledge and techniques - gradnja suhega zidu iz kamna – ta je vpisana tudi v Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva - Vpis: 2-00051: Suhozidna gradnja

Veščina suhozidne gradnje: znanje in tehnike je bila 28. 11. 2018 vpisana na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

3. Škoromatija - je pustna šega, ko se pustni liki škoromati na pustno soboto odpravijo na pustno poberijo po vasi: obhod po hišah in pobiranje darov. Vpis: 2-00005: Škoromatija

4. Tradicionalna reja in vzreja lipicancev v Kobilarni Lipica – le-ta obsega rejo konjev pasme lipicanec za izvajanje klasičnega dresurnega jahanja in vožnje kočij. Decembra 2022 - vpis reje lipicancev na UNESCO - v reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Destinacija Kras in Brkini uvršča ohranjanje dediščine med prioritete usmeritve razvoja turizma. Umeščamo jo v trajnostne oblike ponudbe, kot so tematske poti v naravi, speljane ob znamenjih preteklosti. S pomočjo nepovratnih sredstev preko evropskih projektov skrbimo, da je naša pot v prihodnost trdna, tudi zaradi spoštljivega odnosa do naše preteklosti.

SKRB ZA NARAVNE VREDNOTE

Zeleni Brkini in izjemnost velikega Krasa destinaciji nalagajo skrb za ohranjanje naravne dediščine.

S pomočjo nepovratnih sredstev preko evropskih projektov skrbimo, da je naša pot v prihodnost trdna, tudi zaradi spoštljivega odnosa do naravnih dobrin.

Zaščiteni območja:

Regijski park Škocjanske jame – območje v sklopu Javnega zavoda s povsem urejenim pravilnikom obiska, vodenimi ogledi za obiskovalce, centrom za interpretacijo, informacijskimi tablam, označenimi potmi. Zaščiten tudi kot Kraški biosferni rezervat. Regijski park Škocjanske jame leži na matičnem krasu. Jame kot ključni naravni spomenik parka, ki s svojimi razsežnimi dvoranami in pravim podzemnim »kanjonom« nobenega obiskovalca ne pustijo hladnega, so že od leta 1986 uvrščene na Unescov seznam svetovne dediščine.

<https://www.park-skocjanske-jame.si/>

Škocjanske jame so nosilec številnih trajnostnih in okoljskih znakov:

Posebno varstveno območje: Natura 2000 – območja so določena z Uredbo o posebnih varstvenih območjih, vzpostavljeno z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti. V celotni destinaciji je pod Naturo večina površine – celoten Kras, dolina Branice in še štiri manjša območja, z izjemo Vremske doline in Brkinov.

Naravne vrednote:

47 zavarovanih območij

43 naravnih vrednot – območij

1092 naravnih točk - jam

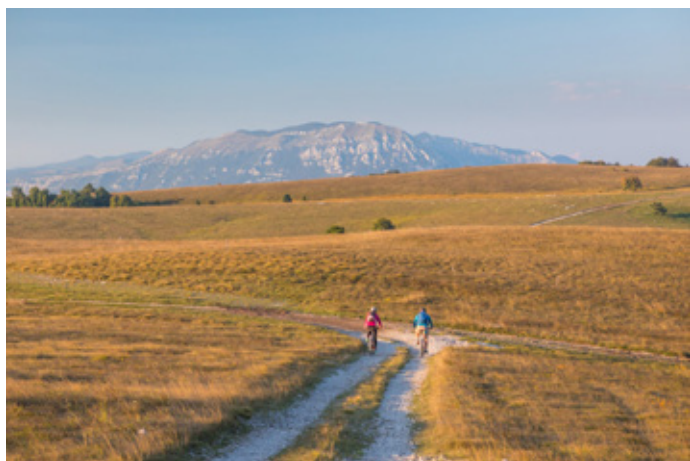
147 drugih naravnih vrednot - točk (soteske, doli, vrtače, stoletne lipe, kostanji, bukke, platane, slepe doline, nahajališča fosilov, apnenca, pašniki, gozdovi in drugo) od tega turistično dostopni in urejeni:

Krajinski park Beka – zaokroženo območje, ki še ni posebej urejeno oziroma organizacijsko vodeno. Obisk parka je dostopen vsem obiskovalcem, predvsem pohodnikom in tekačem. Poti so deloma označene. Center za upravljanje je zgrajen v Klancu pri Kozini in se bo dokončno uredil v 2022.

Krajinski park Štanjel – povsem urejen v turistični produkt z gradom. Urejen z usmerjevalnimi in pojasnjevalnimi tablami, turistično informacijskim centrom za informacije, gostinsko in nastanitveno ponudbo, vinoteko, poročno dvorano, galerijo, Ferrarijevim vrtom, ki je še posebej zavarovan. Stalno se nadgrajuje: v letu 2021 urejeno razgledišče Gledanica in muzej.

Hrib Vremščica

Botanični vrt Sežana ob vili Mirasasso

Turistične jame: Vilenica, Dimnice, Divaška jama

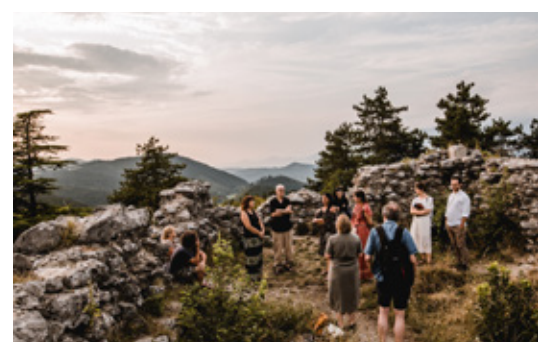
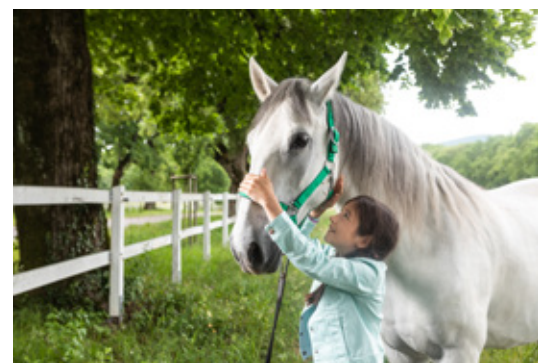
Lipica – pašniki in gozdovi

TURISTIČNA DOŽIVETJA – NOVI TURISTIČNI PRODUKTI

V okviru projekta digitalizacije objektov kulturne dediščine so se v začetku leta 2022 razvili štirje novi produkti, ki so bili nadgrajeni v 5-zvezdična doživetja - več na visitkras.info:

- Konjeniška tura z lipicancem in degustacija lokalnih dobrot (**Kraljevsko doživetje Krasa** – Razvajanje v družbi z lipicancem)
- Divji okusi Krasa in Brkinov (**Živi kamen in divji okusi** – Čez Kras z e-kolesom)
- Kulinarična tura: Iz zemlje na krožnik (**Kras Masterclass** – Kulinarični in arhitekturni vrhunci Krasa)
- Doživetje Krasa skozi naravo, kulturo in kulinariko (**Mitski park** – Odkrivamo zgodbe)
- Trajnostno doživetje **Skozi Štanjel, skozi čas** (projekt Kaštelir) - obiskovalca popelje virtualni vodič Aviko – deček iz prazgodovine, ki je ostal v Štanjelu „pozabljen v prazgodovinskem času in prostoru“ (obogatena resničnost – AR aplikacija) <https://www.visitstanjel.si/skozi-stanjel-skozi-cas>, kjer je vključen okoljski in družbeni vidik trajnosti:
  - Obiskovalce ob prihodu v Štanjel vodnik ali informator v TIC-u seznanji z zelenimi iskricami, ki so tudi objavljene na destinacijski spletni strani: *Aktualno / Informacije / Načrtuj obisk / Visit Kras*
  - Obiskovalcem sta na voljo dva pitnika (grajsko dvorišče in na Gledanici).
  - V doživetje je vključen lokalni ponudnik gostinskih storitev Bistro Grad Štanjel s trajnostnim znakom Green Cousine in postrežbo prazgodovinske jedi v rekonstruirani skledici, ki je bila poustvarjena po receptu primorskih minešter.
  - Doživetje je brez plastike za enkratno uporabo.
  - V doživetje je vključen prazgodovinski spominek, ki ga izdelujejo ljudje s posebnimi potrebami v zavodu Dom na Krasu. Njihova kupnina se v celoti vrača zavodu. S tem je doživetje dobilo izredno pomembno socialno in humanitarno noto.
- V okviru LAS projekta Vrtovi Krasa je v zaključni fazi priprave tudi novo trajnostno doživetje **S Pepo po Krasu** – avtentično doživetje Krasa, z izjemnim čutom do lokalnega prebivalstva in ranljivih skupin ter odgovornosti do okolja.
- **Karra** – igrificirana doživetja pristnega Krasa, www.karra.si

Obenem vzpostavljamo novi produkt digitalizirano kolesarsko aplikacijo **Pot kamna** v treh etapah, ki spodbuja večdnevno bivanje in kjer so digitalizirane tri enote kulturne dediščine, značilne za območje Krasa in Brkinov: kraška domačija – Slamčeva domačija v Pliskovici, večšina suhozidne gradnje ter gradišče Ajdovščina nad Rodikom.

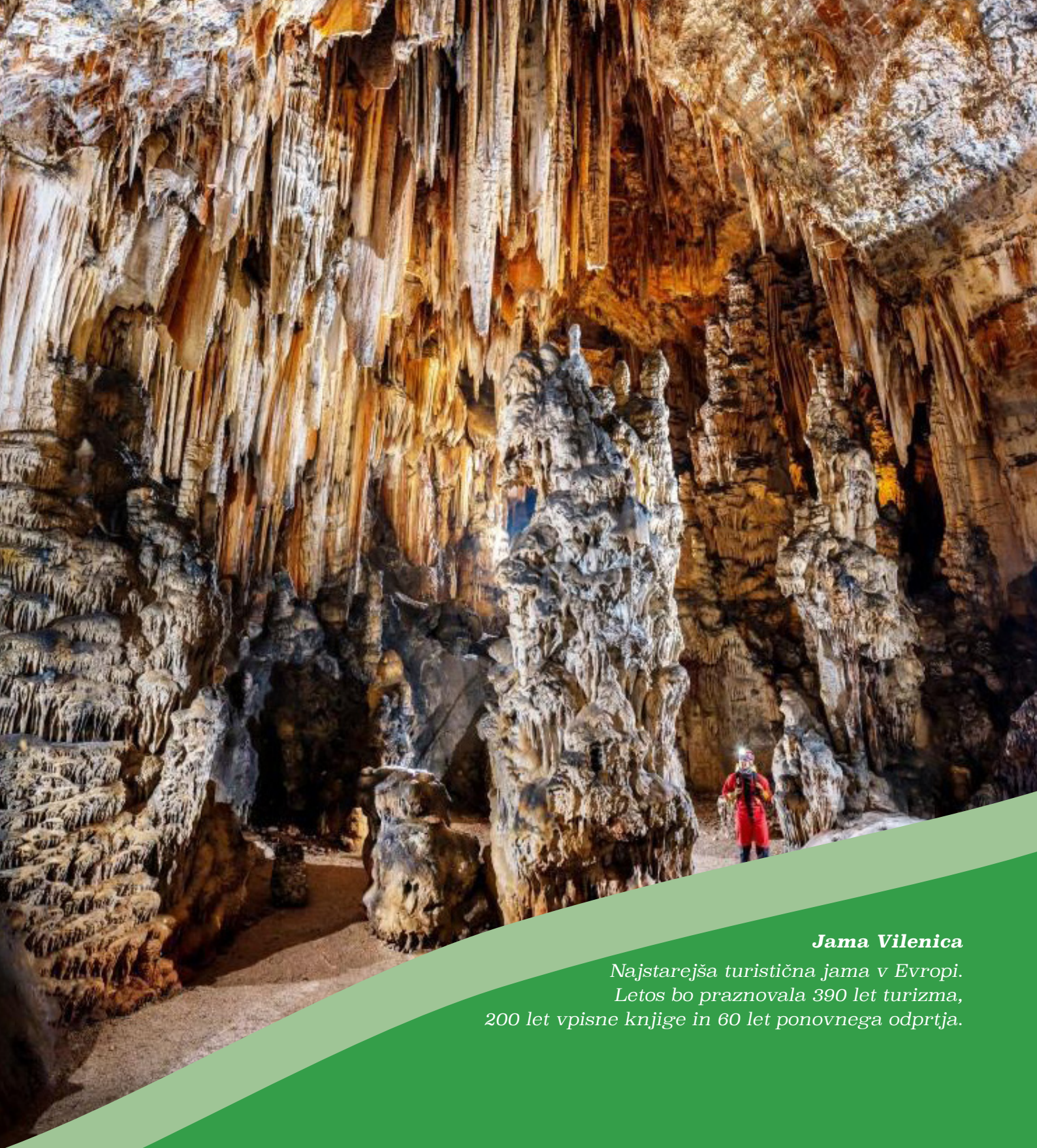

PONOSNI SMO NA:

- vzpostavljanje novih modernih postajališč (Hrpelje, Divača)
- nova otroška igrišča
- nove rekreativne zelene površine (Park Žaga na Kozini, Disk golf v Lipici, Medgeneracijska parka Sveto in Komen)
- nove tematske poti (Škratji Kras v Štanjelu, Štanjel skozi čas, Lintverjeva in Babina pot v Rodiku, Botanična pot v Štanjelu)
- nov interpretacijski center kraške vegetacije
- prireditve, ki so osnovane na nesnovni kulturni dediščini (Belajtnga, Gledanica, Noč raziskovalcev v Mitskem parku, Muzejska noč v Divači, Kraška gmajna, Festival kamna)
- nov Muzej Grad Štanjel: Narava in človek na Krasu
- na nagrade, kot: Hidden gems 2022: By bike from Fort to Fort - an Expedition into the Past in the Karst ter Častno Valvazorjevo priznanje za Mitski park za posebno prezentacijo pripovednega izročila, druga nagrada za naj izletniški kraj Štanjel v akciji »Moja občina, lepa in urejena«.

Destinacija kot ponosni član družine Slovenia Green izpolnjuje obljubo, da deluje po trajnostnih načelih in je predana nenehnim zelenim izboljšavam, o katerih sproti obvešča javnosti / deležnike v turizmu preko spletne strani visitkras.info, ora.si, družbenih omrežjih in preko e-novičnika.

Jama Vilenica

*Najstarejša turistična jama v Evropi.
Letos bo praznovala 390 let turizma,
200 let vpisne knjige in 60 let ponovnega odprtja.*

Besedilo: Zelena ekipa Krasa in Brkinov

Oblikovanje: Tiskarna Vek, Koper

Izdano: Elektronska knjižica, januar 2023.

Izdajatelj: ORA Krasa in Brkinov d. o. o.

Fotografije: Ana Rojc, Jošt Gantar, Mitja Božič, Arhiv občin Komen, Divača, Sežana in Hrpelje – Kozina, Arhiv ORA Krasa in Brkinov d. o. o